

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 24 februari 1927 kl. 4 e. m.

*Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om
ändring av tullen å vissa urverk samt delar därav.*

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 93, hava herrar *Ericson* i Boxholm och *Karlsson* i Vadstena hemställt »att riksdagen måtte besluta, att rubrik 1294 i gällande tulltaxa erhåller följande lydelse:

1294. Lösa eller oinfattade verk till vägg- eller studsarur samt delar, ej särskilt nämnda, av verk till ur, alla slag, utom tornur; ävensom tavlor och visare till ur, andra än tornur 1 kg. —: 80'.»

Bevillningsutskottet tillåter sig först erinra om de ändringar, som vidtagits i den i motionen avsedda tullsatsen ävensom i den med densamma nära sammanhörande rubriken 1292. Tullsatserna vid rubrikerna 1292 och 1294 i gällande tulltaxa, av vilka den förstnämnda avser, bland annat, färdiga vägg- och studsarur i foder av trä och den senare lösa eller oinfattade verk till vägg- eller studsarur, hava under de senare åren upprepade gånger varit föremål för riksdagens prövning. Intill den 6 juni 1921 utgjorde tullsatsen vid rubriken 1292 80 öre och vid rubriken 1294 1 krona för ett kilogram. I samband med de under 1921 års riksdag vidtagna höjningarna av vissa finanstullar höjdes tullsatserna till respektive 2 kronor 50 öre och 3 kronor. Påföljande år vidtogos åtskilliga jämkningar i de förhöjda finanstullarna, varvid bland andra tullnedsättningar tullsatsen vid rubriken 1292 sänktes till 1 krona 50 öre för kilogram. Tullsatsen vid rubriken 1294 bibehölls oförändrad. I motion vid 1924 års riksdag väcktes förslag om sänkning av tullsatsen vid rubriken 1294. Till stöd härför erinrades, att inom landet finnes fabriker för tillverkning av väggursfoder, vilka fabrikers avsättningsmöjligheter försvårats genom att tullen å kompletta väggur sänkts, utan att motsvarande tullnedsättning vidtagits i fråga om lösa urverk. Bevillningsutskottet erinrade häremot, att den inhemska urfodertillverkningen även efter 1922 års tullsänkning vid rubriken 1292 åtnjöt högre tullskydd än före 1921 års tullförhöjningar, och avstyrkte på denna grund förslaget, vilket ej heller föranledde någon riksdagens åtgärd. År 1925 upptog bevillningsutskottet denna fråga till förnyad behandling

Utskottet.

Historik.

med anledning av att för utskottet framhållits, hurusom genom de dåvarande tullsatserna vid ifrågavarande rubriker importen av färdiga väggur främjats och användningen av svenska urfoder till importerade lösa verk till dylika ur försvårats. Utskottet ansåg sig böra gå i författning om förnyad utredning, vars verkställande i grundlagsenlig ordning uppdrogs åt kommerskollegium och generaltullstyrelsen. Av utredningen framgick, att urfodertillverkningens försämrade ställning berodde på en inträffad förskjutning i vikterna beträffande såväl hela väggur som däri ingående lösa verk. Så hade vikten av ett verk till väggur tidigare vanligen utgjort ungefär ett kilogram, under det att ett verk av dåmera bruklig typ vägde omkring 2.4 kilogram. Ämbetsverken förordade därför att tullen å lösa verk nedsattes till 1 krona 75 öre per kilogram, en tullnedsättning som vore motiverad jämväl ur synpunkten av att den gällande tullsatsen ställde sig jämförelsevis hög i förhållande till varuvärdet. Enär tullsatserna för ur i foder av trä samt för lösa urverk före 1921 års tullförhöjning utgjort respektive 80 öre och 1 krona för kilogram, under det att tullsatsen för de förstnämnda vid tiden för ämbetsverkens utredning uppgick till 1 krona 50 öre för kilogram, syntes det ämbetsverken, att tullen å lösa urverk lämpligen borde sättas till 1 krona 75 öre för kilogram. Bevillningsutskottet, som fann frågan nu ligga i ett annat läge än då utskottet vid 1924 års riksdag hade att taga ställning till densamma, hemställde, med begagnande av sin motionsrätt, att tullen för rubriken 1294 skulle nedsättas till 1 krona 75 öre för kilogram, vilket även blev riksdagens beslut.

Sedermera hava tullsatserna för väggur och lösa urverk i och med ikraftträdandet av det år 1926 avslutade handelsavtalet med Tyskland ytterligare ändrats och utgöra nu respektive 1 krona och 1 krona 25 öre för kilogram.

Motionen. Under åberopande av den förskjutning, som på grund av ändrad smakriktning ägt rum med avseende å genomsnittsvikten beträffande såväl hela väggur som urverk, har i den föreliggande motionen påyrkats en ytterligare nedsättning av tullsatsen å lösa urverk, på det att de inhemska urfoderfabrikanterna måtte komma i lika gynnad ställning med avseende å det effektiva tullskyddet som före senast vidtagna tullförändring.

Utskottets yttrande. Det skydd, som den inhemska industrien åtnjuter för sin tillverkning av lösa urfoder, är givetvis, när ingen inhemsk tillverkning finnes av urverk, beroende icke så mycket på tullsatsen på lösa urfoder som fastmer på förhållandet mellan tullen å hela väggur och tullen å lösa verk. I den mån det i tullhänseende ställer sig fördelaktigare att importera uret i komplett skick än att införa urverket för sig i och för sammansättning med här i landet tillverkade foder, minskas utsikterna till avsättning för dylika foder. För bedömandet av den inverkan, de vidtagna tullför-

ändringarna utövat på avsättningen av denna artikel, hade det varit av intresse att äga tillgång till exakta statistiska uppgifter rörande importen av hela väggur i foder av trä samt lösa urverk. Enär emellertid den statistiska varuförteckningen ej skiljer mellan ur i metall- och ur i träfoder och likaledes upptager lösa verk och lösa urdelar under samma littera, äro handelsstatistikens uppgifter för ifrågavarande ändamål icke fullt tillfredsställande. Då man, enligt vad som uppgivits, torde kunna uppskatta importen av väggur till ungefär två tredjedelar av hela den viktkvantitet, som redovisas för rubriken 1292, och om man därjämte tager i betraktande, att importen av lösa urdelar kvantitativt måste vara jämförelsevis obetydlig i förhållande till importen av lösa verk till väggur, kan man dock av det statistiska materialet erhålla en tämligen god föreställning om föreliggande spörsmål. Införseln av berörda artiklar under åren 1914 samt 1922—1926 framgår av nedanstående siffror:

Å r	Vägg- och studsarur i foder samt lösa urfoder av metall även med spelverk samt av trä eller andra ämnen än i rubr. 1291 upptagna rubr. 1292	Lösa eller oinfattade verk till vägg- eller studsarur samt delar, ej s. n. av verk till ur, utom tornur; ävensom tavlor och visare till ur, andra än tornur rubr. 1294
	kg.	kg.
1914	111,455	35,852
1922	144,760	12,346
1923	255,385	20,209
1924	239,786	20,524
1925	228,096	15,481
1926 ¹	234,075	17,560

¹ Uppgifterna för år 1926 äro, vad postpaketimporten för december månad angår, endast uppskattade.

Den icke oväsentliga nedgången i importen av lösa urverk under senare år bekräftar uppgiften angående den minskade omsättningen av här i landet tillverkade urfoder. Man torde emellertid icke kunna säga, att denna industri genom de inträffade tullförändringarna kommit i oförmånligare ställning än före de höjda finanstullarnas ikraftträdande. Före 1921, då tullsatserna utgjorde för hela ur 80 öre och för lösa urverk 1 krona, allt för kilogram räknat, hava medelvikterna för helt väggur och urverk uppgivits utgöra respektive 8.5 samt 1.25 kilogram. Tullen utgjorde då för uret 6 kronor 80 öre och för urverket 1 krona 25 öre. Det effektiva tullskyddet för urfodret kan då anses hava utgjort 5 kronor 55 öre, motsvarande 77 öre per kilogram.

Nu utgör tullen för hela ur 1 krona och för lösa urverk 1 krona 25 öre per kilogram. Om hänsyn toges till de inträffade förskjutningarna i vikt-

förhållandena och vikten sålunda beräknas för hela uret till 5.12 kilogram och för urverket till 2.4 kilogram¹, uppgår numera tullen för uret till 5 kronor 12 öre och för urverket till 3 kronor. Det effektiva tullskyddet för urfodret utgör sålunda 2 kronor 12 öre, motsvarande 78 öre per kilogram, vilket i det närmaste överensstämmer med det före 1921 gällande tullskyddet. Visserligen kan anmärkas, att tillverkningskostnaderna för urfoder icke stå i direkt förhållande till vikten, men å andra sidan kan tulllagstiftningen givetvis icke anpassas efter upprepade ändringar i smakriktningen beträffande det ena eller andra fabrikatet.

Med hänsyn till vad sålunda anförts anser bevillningsutskottet, som vid behandlingen av förevarande motion anlitat byråchefen i generallullstyrelsen T. Alsén såsom sakkunnig, att den förevarande motionen icke bör föranleda någon riksdagens åtgärd. För övrigt får utskottet erinra om sin i tidigare betänkanden uttalade uppfattning, att frågor som de förevarande böra, där icke särskilda skäl föreligga, prövas i samband med en allmännare revision av tulltaxan eller åtminstone i ett sådant sammanhang, att alla för bedömandet viktiga synpunkter kunna beaktas och konsekvenserna av olika möjliga lösningar kunna fullt överblickas.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att förevarande motion II:93 av herrar Ericson i Boxholm och Karlsson i Vadstena, om ändring av tullen å vissa urverk samt delar därav, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 24 februari 1927.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Johan Nilsson i Kristianstad, Wohlin, Bärge, Rune, Wigforss, Boman, Björnsson, friherre Beck-Friis, Bergman, Schlyter, Månsson i Furuviik, Jönsson i Boa, Hedlund i Östersund, Bengtsson i Kullen, Olsson i Ramsta, Lövgren i Nyborg, Olsson i Gävle, Ericson i Boxholm, Nilsson i Hörby och Johansson i Krogstorp.

¹ Vikten beräknad i enlighet med vad kommerskollegium och generallullstyrelsen i deras ovan (sid. 2) omnämnda utlåtande uppgivit; motionärerna hava uppgivit vikten till 2.7 kilogram.